

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

ul. Wojska Polskiego 28

60-637 Poznań

tel. +48 61 848 70 01

e-mail: rektorat@up.poznan.pl

WYDZIAŁ NAUK
O ŻYWNOŚCI
I ŻYWIENIU

Katedra Żywienia
Człowieka
i Dietetyki

Prof. UPP dr hab. Joanna Bajerska
Tel.: +48 61 848 73 35
e-mail: joanna.bajerska@up.poznan.pl

Poznań, 13.05.2024 r.

Recenzja

osiągnięć naukowych, w tym osiągnięcia stanowiącego podstawę ubiegania się
o stopień doktora habilitowanego, działalności dydaktycznej, organizacyjnej
i popularyzującej naukę

dr inż. Joanna Kowalkowskiej

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych,
w dyscyplinie technologia żywności i żywienia

Ocenę wykonałam w oparciu o Uchwałę nr 4/2024, podjętą przez Radę Naukową Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w dniu 7 lutego 2024 r., w sprawie powołania Komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie: nauki rolnicze, w dyscyplinie: technologia żywności i żywienia **dr. inż. Joannie Kowalkowskiej** powierzając mi funkcję Recenzenta, biorąc pod uwagę wymagania określone w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.).

Przebieg pracy zawodowej Habilitantki

Habilitantka od początku swojej kariery zawodowej związana jest z Wydziałem Nauki o Żywności, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Tytuł zawodowy magistra inżyniera w zakresie żywienia człowieka Dr inż. Joanna Kowalkowska uzyskała w 2011 realizując pracę magisterską zatytułowaną „*Porównanie oceny sposobu żywienia studentek metodą częstotliwości spożycia żywności i metodą bieżącego notowania*” Praca ta została wykonana pod kierunkiem prof. dr hab. Lidii Wądołowskiej. W 2012 roku Habilitantka została zatrudniona w Katedrze Żywienia Człowieka, Wydziału Nauki o Żywności, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na etacie asystenta. W 2017 roku Habilitantka uzyskała stopień naukowy doktora nauk rolniczych, w dyscyplinie technologia żywności i żywienia. Pracę doktorską pt. „*Badanie współzależności między postawami dziewcząt i młodych kobiet wobec żywności, żywienia i zdrowia oraz spożyciem pokarmowych źródeł węglowodanów*” również wykonała pod kierunkiem prof. dr hab. Lidii Wądołowskiej. Rozprawa doktorska została wyróżniona. Głównym i pierwszym miejscem zatrudnienia Habilitantki pozostaje Uniwersytet Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Wydział Nauki o Żywności, Katedra

Żywnienia Człowieka, gdzie pracuje na stanowisku adiunkta od września 2017 roku do chwili obecnej. W trakcie swojej kariery naukowej Habilitantka była kilkakrotnie nagradzana nagrodami JM Rektora UWM w Olsztynie różnego stopnia, zarówno za osiągnięcia naukowe, jak i organizacyjne.

W kontekście spełnienia wymogów do uzyskania stopnia doktora habilitowanego zawartych w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.) warto podkreślić, że Habilitantka dodatkowo doskonaliła i podnosiła swoje kompetencje zawodowe. W roku 2014 odbyła 3,5-miesięczny staż naukowy w Faculty of Nutrition and Food Sciences, University of Porto (Portugalia), finansowany w ramach programu ERASMUS. W 2016 r. w ramach programu ERASMUS Plus odbyła drugi 3-miesięczny staż naukowy w tej samej jednostce naukowej. W trakcie obu staży Habilitantka została włączona w realizację badań kierowanych przez Prof. Doutora Sara Rodrigues i Prof. Doutor Rui Poínhos, a wymiernym efektem tych badań były publikacje naukowe.

Ocena osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę postępowania habilitacyjnego

Jako swoje osiągnięcie naukowe określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2b Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), będące podstawą postępowania habilitacyjnego **dr inż. Joanna Kowalkowska** przedstawiła cykl powiązanych tematycznie 5 współautorskich artykułów naukowych pt.:

Ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności i możliwości ich zastosowania do identyfikowania wzorów żywienia

1. **Kowalkowska J.**, Slowinska M.A., Slowinski D., Dlugosz A., Niedzwiedzka E., Wadolowska L. Comparison of a full food-frequency questionnaire with the three-day unweighted food records in young Polish adult women: implications for dietary assessment. *Nutrients*, 2013, 5(7), 2747-2776, doi: 10.3390/nu5072747
2. **Kowalkowska J.**, Wadolowska L., Czarnocinska J., Czlapka-Matyasik M., Galinski G., Jezewska-Zychowicz M., Bronkowska M., Dlugosz A., Loboda D., Wyka J. Reproducibility of a questionnaire for dietary habits, lifestyle and nutrition knowledge assessment (KomPAN) in Polish adolescents and adults. *Nutrients*, 2018, 10(12), 1845, doi:10.3390/nu10121845.
3. **Kowalkowska J.**, Wadolowska L., Hamulka J., Wojtas N., Czlapka-Matyasik M., Kozirok W., Bronkowska M., Sadowska J., Naliwajko S., Dziaduch I., Koronowicz A., Piasna-Slupecka E., Czezelewski J., Czezelewski J., KostECKA M., Dlugosz A., Loboda D., Jeruszka-Bielak M. Reproducibility of a short-form, multicomponent dietary questionnaire to assess food frequency consumption, nutrition knowledge, and lifestyle (SF-FFQ4PolishChildren) in Polish children and adolescents. *Nutrients*, 2019, 11(12), 2929, doi:10.3390/nu11122929.
4. **Kowalkowska J.**, Wadolowska L., Czarnocinska J., Galinski G., Dlugosz A., Loboda D., Czlapka-Matyasik M. Data-Driven Dietary Patterns and Diet Quality Scores: Reproducibility and Consistency in Sex and Age Subgroups of Poles Aged 15–65 Years. *Nutrients*, 2020, 12(12), 3598, doi:10.3390/nu12123598.
5. **Kowalkowska J.**, Wadolowska L. The 72-Item Semi-Quantitative Food Frequency Questionnaire (72-Item SQ-FFQ) for Polish Young Adults: Reproducibility and Relative Validity. *Nutrients*, 2022, 14(13), 2696, doi: 10.3390/nu14132696.

Wszystkie artykuły wchodzące w skład cyklu opublikowano w czasopiśmie naukowym objętych odpowiednim wykazem ministerialnym. Suma punktów MEiN dla cyklu 5 powyższych artykułów naukowych, wynosi 475, natomiast sumaryczny IF = 23,484. Wszystkie

prace zostały opublikowane w latach 2013-2022, w czasopiśmie Nutrients wydawnictwa MDPI. Jedną z prac zawartych w cyklu, a mianowicie pracę autorstwa **Kowalkowska J.**, Slowinska M.A., Slowinski D., Dlugosz A., Niedzwiedzka E., Wadolowska L. Comparison of a full food-frequency questionnaire with the three-day unweighted food records in young Polish adult women: implications for dietary assessment. Nutrients, 2013, 5(7), 2747-2776, doi: 10.3390/nu5072747 została opublikowana przed uzyskaniem stopnia doktora, a cztery kolejne po doktoracie. W dokumentacji wniosku habilitacyjnego (Załącznik 5) zostały zamieszczone kserokopie wyżej wymienionych artykułów naukowych wraz z oświadczeniami współautorów (Załącznik 6) o ich wkładzie w powstanie poszczególnych prac, z podaną zgodą na to, aby ujęte w cyklu publikacje zostały wykorzystane w postępowaniu habilitacyjnym dr inż. Joanny Kowalkowskiej.

Analizując wkład Habilitantki w powstanie każdej z powyższych prac naukowych stwierdzam, że odgrywała Ona w nich wiodącą rolę. We wszystkich 5 publikacjach była pierwszym autorem i autorem korespondencyjnym i miała istotny wkład w opracowanie koncepcji i metodyki pracy, zbieranie danych, opracowanie statystyczne uzyskanych wyników, przygotowanie prac do publikacji i korespondencję z wydawnictwem.

Tytuł osiągnięcia naukowego koresponduje z jego treścią. Habilitantka w oparciu o prawidłowo dobrane piśmiennictwo z zakresu realizowanej tematyki badawczej umiejętnie uzasadniła cel podjętych badań. Z punktu widzenia nauki o żywieniu człowieka temat podjęty przez Habilitantkę uważam za bardzo cenny.

W ramach przedstawionego osiągnięcia naukowego Habilitantka postanowiła zweryfikować następujące hipotezy badawcze:

- Analizowane jakościowe i półilościowe kwestionariusze częstotliwości spożycia żywności (FFQ) charakteryzują się akceptowalną powtarzalnością i trafnością stanowiąc narzędzia, które mogą być rekomendowane do oceny żywienia docelowych grup ludności. Zastosowanie różnych metod dostosowania wartości energetycznej i odżywczej zwyczajowej diety określonej na podstawie danych z półilościowych kwestionariuszy FFQ w różnym stopniu poprawia trafność uzyskiwanych wyników względem metody referencyjnej.
- Wzory żywienia wyłonione na podstawie danych uzyskanych za pomocą jakościowych kwestionariuszy FFQ charakteryzuje akceptowalna powtarzalność i zgodność, dzięki czemu analizowane narzędzia mogą być stosowane do identyfikowania wzorów żywienia w celu scharakteryzowania zwyczajowej diety.

Habilitantka przedstawiła główny cel naukowy osiągnięcia, będącego podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego i brzmi on następująco,

- ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności opracowanych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz możliwości ich zastosowania do identyfikowania wzorów żywienia różnymi metodami.

Jak i cele szczegółowe:

- Ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności.
- Ocena powtarzalności jakościowych i półilościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności
- Ocena trafności i kalibracja półilościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności w odniesieniu do referencyjnej metody oceny żywienia (walidacja względna)
- Ocena możliwości zastosowania jakościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności do identyfikowania wzorów żywienia, ocena powtarzalności wzorów żywienia wyłonionych na podstawie danych uzyskanych za pomocą jakościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności

- Ocena zgodności wzorów żywienia wyłonionych różnymi metodami

Na podstawie przeprowadzonych wielośrodkowych badań i adekwatnie dobranych analiz statystycznych, zapewniających wszechstronną analizę i wzmacniających wnioski. Habilitantka wykazała, że analizowane kwestionariusze służące do oceny żywienia typu jakościowego (SF-FFQ4PolishChildren® i KomPAN® - przeznaczone do oceny sposobu żywienia, wiedzy żywieniowej i stylu życia odpowiednio dzieci i młodzieży w wieku 6-15 lat, jak i młodzieży i osób dorosłych w wieku 15-65 lat), jak i jakościowo-ilościowego (72-item SQ-FFQ, przeznaczonego do oceny wartości energetycznej i odżywczej zwyczajowej diety osób dorosłych), charakteryzują się dobrą powtarzalnością i akceptowalną trafnością (72-item SQ-FFQ), stanowiąc narzędzia o odpowiedniej jakości, które mogą służyć w badaniach epidemiologicznych do oceny żywienia różnych grup populacyjnych. Należy podkreślić, że po raz pierwszy w Polsce poddano walidacji kwestionariusz przeznaczony m.in. do oceny częstotliwości spożycia żywności (KomPAN®) w dwóch wersjach: administrowanej przez ankietera-badacza i samowrotnej. W tym wypadku lepszą precyzję pomiaru zwyczajów żywieniowych, stylu życia i wiedzy żywieniowej respondentów (młodzieży i osób dorosłych) wykazano dla kwestionariusza w wersji administrowanej przez ankietera-badacza niż typu samowrotnego. Jak sama Habilitantka wskazuje przy wyborze optymalnego podejścia metodologicznego należy wziąć pod uwagę to, że angażowanie w badania przeszkolonych ankieterów jest zazwyczaj bardziej czasochłonne i wiąże się z wyższymi kosztami prowadzonych badań. Z kolei biorąc pod uwagę podejście metodologiczne z wykorzystaniem samowrotnego kwestionariusza lepszą powtarzalność wyników wykazano u osób zdrowych. Mnie osobiście zaciekał rezultat wskazujący, że największą rozbieżność obserwowano w zgodności wyników dotyczących częstotliwości pojadania między posiłkami ocenionych w grupie osób otyłych i z nadciśnieniem tętniczym, co wskazuje na szczególne trudności w raportowaniu pojadania przez te osoby. Stąd też rezultaty badań osób otyłych należy interpretować z ostrożnością. Zachęcam Habilitantkę aby w przyszłości pomyślała o skonstruowaniu narzędzia, które w czasie rzeczywistym pozwoli precyzyjnie ocenić pojadanie pomiędzy posiłkami w grupie osób z nadwagą lub otyłych.

Oceniając przydatność półilościowych kwestionariuszy w szacowaniu wartości energetycznej i odżywczej zwyczajowej diety, Habilitantka wykazała, że kwestionariusz 165-itemFFQ® znacznie przeszacował podaż energii i składników pokarmowych, w odniesieniu do metody referencyjnej, co prawdopodobnie wynikało ze zbyt obszernej listy żywności, a także trudności w oszacowaniu wielkości porcji produktów spożywanych przez respondentów. Z tego względu Habilitantka dostrzegła konieczność opracowania i poddania walidacji innego półilościowego kwestionariusza FFQ, m.in. z krótszą listą żywności i prostszym sposobem przeliczania danych na wartość energetyczną i odżywczą zwyczajowej diety. Tym samym Habilitantka opracowała i poddała walidacji półilościowy kwestionariusz 72-item SQ-FFQ, który stanowi krótsze, szybsze w stosowaniu i mniej obciążające respondenta narzędzie o większej trafności niż kwestionariusz 165-itemFFQ®, co uważam za istotne osiągnięcie w obszarze metodologii oceny sposobu żywienia. Narzędzie to powstało na bazie kwestionariusza 62-itemFFQ-6® służącego do identyfikowania wzorów żywienia, które uzupełniono o 10 pozycji żywności i zmodyfikowano tak, aby możliwe było dokładniejsze określenie rzeczywistej podaży energii i składników pokarmowych w zwyczajowej diecie osób dorosłych. Podczas walidacji względnej tego kwestionariusza analizowano jego trafność w ocenie wartości energetycznej diety i spożycia 39 składników pokarmowych. Trafność kwestionariusza 72-item SQ-FFQ w ocenie niektórych składników pokarmowych (m.in. EPA, DHA, wapnia, jodu i witaminy A) była niezadowalająca, co stosunkowo łatwo uzasadnić. W następnym kroku Habilitantka

zastosowała różne sposoby kalibracji wartości energetycznej i odżywczej diety określonej za pomocą półilościowych kwestionariuszy FFQ (2) w odniesieniu do referencyjnej metody oceny żywienia (bieżącego notowania). Najlepsze efekty kalibracji półilościowych kwestionariuszy FFQ uzyskano po zastosowaniu równań regresji, wyznaczonych oddzielnie dla energii i kilkudziesięciu składników pokarmowych. Zastosowanie równań regresji wyraźnie poprawiło trafność półilościowych kwestionariuszy FFQ w ocenie wartości energetycznej i odżywczej zwyczajowej diety osób dorosłych na poziomie grupowym. Natomiast zastosowanie standaryzacji wartości energetycznej diety (na 2000 kcal) poprawiło trafność obu kwestionariuszy FFQ w ocenie spożycia niektórych składników pokarmowych oraz korzystnie wpłynęło na trafność kwestionariusza 72-item SQ-FFQ na poziomie indywidualnym. Wykazano w ten sposób, że półilościowe kwestionariusze FFQ mogą być rekomendowane do oceny wartości energetycznej i odżywczej zwyczajowej diety osób dorosłych, jednocześnie podkreślając, że kwestionariusz FFQ należy dobrać odpowiednio do celu planowanych badań, mając na uwadze ostrożność w interpretacji wyników dotyczących spożycia niektórych składników pokarmowych. W kroku trzecim Habilitantka dokonała oceny możliwości zastosowania analizowanych narzędzi do powtarzalnego identyfikowania wzorów żywienia na podstawie danych uzyskanych z kwestionariuszy oraz zgodności wzorów żywienia wyłonionych różnymi metodami. Analizie poddano dwa jakościowe kwestionariusze FFQ a mianowicie kwestionariusz SF-FFQ4PolishChildren® oraz kwestionariusz KomPAN®. Stwierdzono dobrą powtarzalność i zgodność wzorów żywienia wyłonionych różnymi metodami na podstawie danych uzyskanych za pomocą wspomnianych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności, co umożliwia ich zastosowanie do identyfikowania wzorów żywienia w celu scharakteryzowania zwyczajowej diety różnych grup ludności.

Wyniki badań przedstawionych w cyklu 5 powiązanych tematycznie artykułów naukowych pt.:

Ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności i możliwości ich zastosowania do identyfikowania wzorów żywienia

wskazanych przez Habilitantkę jako osiągnięcie naukowe będące podstawą postępowania habilitacyjnego można uznać za wartościowe i mające istotny wkład w rozwój dyscypliny technologia żywności i żywienia. Habilitantka opracowała dwa kwestionariusze częstotliwości spożycia żywności, w tym jakościowy do oceny żywienia dzieci i młodzieży (SF-FFQ4PolishChildren®) oraz półilościowy do oceny sposobu żywienia w tym zawartości energii i składników odżywczych w zwyczajowej diecie osób dorosłych (72-item SQ-FFQ). Habilitantka przeprowadziła również walidacje czterech dostępnych w Polsce kwestionariuszy służących do wszechstronnej oceny żywienia różnych grup ludności (SF-FFQ4PolishChildren®, KomPAN®, 165-itemFFQ®, 72-item SQ-FFQ), w tym identyfikowania wzorów żywienia. Dostępność takich narzędzi dla badaczy jest kluczowa do uzyskania wiarygodnych danych o sposobie żywienia i oceny relacji pomiędzy dietą a zdrowiem człowieka.

Pragnę zwrócić uwagę na to, że wyniki badań opublikowane w cyklu 5 powiązanych tematycznie artykułach naukowych ukazały się wyłącznie w czasopiśmie Nutrients, wydawnictwa MDPI. Zastanawia mnie fakt, tak małej różnorodności w wyborze docelowego czasopisma, zwłaszcza, że Habilitantka wcześniej publikowała prace naukowe w tak prestiżowych czasopismach naukowych jak British Journal of Nutrition oraz British Food Journal.

Aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej

Oceniając aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej należy raz jeszcze podkreślić, że dr inż. Joanna Kowalkowska odbyła dwa staże naukowe w uczelni zagranicznej (University of Porto, Portugalia) oraz uczestniczyła w ogólnopolskim projekcie badawczym GEBaHEalth i trzech edycjach ogólnopolskiego projektu badawczo-edukacyjnego „ABC Zdrowego Żywienia”, które były realizowane we współpracy z licznymi krajowymi instytucjami naukowymi. Efektem współpracy z Uniwersytetem w Porto były prace opublikowane w czasopismach takich, jak: British Journal of Nutrition (1 publikacja); British Food Journal (1 publikacja) oraz Nutrients (1 publikacja). Ponadto, w ramach dalszej współpracy z badaczami z University of Porto, została zaproszona do międzynarodowego zespołu badawczego realizującego badania dotyczące wielokulturowej adaptacji narzędzia służącego do oceny zachowań żywieniowych osób dorosłych. Badania te będą prowadzone wśród osób dorosłych w trzech europejskich krajach – Portugalii, Polsce i Włoszech a Habilitantka została koordynatorem badań w Polsce. Habilitantka była również wykonawcą w projekcie badawczym GEBaHEalth finansowanym ze środków MNiSW (nr N N404 0685 40), którego kierownikiem była Pani dr hab. Jolanta Czarnocińska z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W ramach badań Habilitantka uczestniczyła w przeprowadzeniu badań pilotażowych, opracowaniu bazy danych, przeprowadzeniu szkolenia koordynatorów ankieterów. Odpowiadała za wykonanie analizy statystycznej i opracowanie wyników badań, uczestniczyła w przygotowaniu monografii i publikacji naukowej. Wspomniana monografia naukowa, w 2014 roku została wyróżniona przez JM Rektora UWM jako najlepsza książka z zakresu nauki o żywności opublikowana w Wydawnictwie UWM. Wyniki prowadzonych wspólnie badań opublikowano w sześciu artykułach naukowych w czasopismach o zasięgu międzynarodowym tj. BMC Public Health, Nutrients (3), Perspect Public Health, Nutr J. oraz jednym artykule w czasopiśmie o zasięgu krajowym (Rocz Panstw Zakl Hig). Uzyskane wyniki badań zaprezentowano na konferencjach krajowych (7 doniesień naukowych) i międzynarodowych (17 doniesień naukowych). W 2020 r. Habilitantka otrzymała dyplom uznania JM Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie za osiągnięcia badawcze dotyczące realizacji projektu GEBaHealth i współpracy naukowej z prof. dr hab. Marzeną Jeżewską-Zychowicz (SGGW w Warszawie), dr hab. Jolantą Czarnocińską (UP w Poznaniu) i prof. dr hab. Ewą Babicz-Zielińską (AM w Gdyni).

Habilitantka uczestniczyła w trzech edycjach ogólnopolskiego projektu badawczo-edukacyjnego „ABC Zdrowego Żywienia”, finansowanego ze środków Fundacji Carrefour (Carrefour Foundation) i kierowanego przez Panią prof. dr hab. Jadwigę Hamułek ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Do jej zadań w ramach tych badań należał udział w przeprowadzeniu badań i zajęć edukacyjnych dla dzieci w wieku szkolnym (w trzech edycjach projektu) i osób starszych w wieku powyżej 65 lat (w I edycji projektu). Jako sekretarz naukowy projektu uczestniczyła w opracowaniu kwestionariusza do badań (SF-FFQ4PolishChildren®), którego jest pierwszym autorem. Odpowiadała za przygotowanie bazy danych (m.in. organizację i integrację danych pochodzących z różnych ośrodków naukowych, sprawdzenie poprawności zbioru danych), przeprowadzenie analizy statystycznej wyników i przygotowanie publikacji.

Efektem niniejszej współpracy jest publikacja metodyczna dotycząca protokołu badań (Nutrients) oraz pięć artykułów naukowych w czasopismach o zasięgu międzynarodowym; Nutrients (4) i Int J Environ Res Public Health. Uzyskane wyniki badań zaprezentowano na konferencjach krajowych (6 doniesień naukowych) i międzynarodowych (4 doniesienia naukowe)

Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki

Dotychczasowy dorobek naukowy Habilitantki, oprócz cyklu 5 powiązanych tematycznie artykułów naukowych będących osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę postępowania habilitacyjnego, to łącznie 86 publikacji, w tym: 20 oryginalnych artykułów naukowych z listy JCR, 7 artykułów naukowych spoza tej bazy, 1 monografię i 1 rozdział w monografii naukowej oraz 57 doniesień naukowych prezentowanych na konferencjach naukowych.

Sumaryczna punktacja ministerialna dorobku naukowego Habilitantki wynosi 1941 pkt. (w tym 475 pkt za 5 publikacji z osiągnięcia naukowego). Sumaryczny IF wynosi 92,770, w tym 23,484 za publikacje stanowiące osiągnięcie naukowe.

Zdecydowana większość dorobku naukowego Habilitantki (oryginalnych prac twórczych) przypada na okres po otrzymaniu stopnia doktora, co świadczy o znaczącym wzroście Jej aktywności publikacyjnej w tym okresie. W większości opublikowanych dotychczas współautorskich prac naukowych Habilitantka był pierwszym, drugim lub trzecim autorem.

Liczba cytowań według bazy Web of Science Core Collection wynosi 422 (373 bez autocytowań), zaś Indeks Hirscha wynosi 12 (na dzień 13.09.2023). Na podstawie bazy bibliograficznej Scopus, liczba cytowań wynosi 481 (430 bez autocytowań), a Indeks Hirscha wynosi 12 (na dzień 13.09.2023). Można uznać, że Habilitantkę charakteryzują dobre parametry nauko-metryczne.

W dorobku naukowo-badawczym Habilitantki można wyróżnić również inne osiągnięcia niż te zaprezentowane jako główne osiągnięcie naukowe. Do innych osiągnięć naukowych wnoszących znaczny wkład w rozwój dyscypliny technologia żywności i żywienia można zaliczyć prace dotyczące:

- Oceny sposobu żywienia, wiedzy żywieniowej, stylu życia i stanu odżywienia różnych grup ludności w kontekście uwarunkowań demograficznych i socjoekonomicznych
- Oceny postaw względem żywności, żywienia i zdrowia w relacji do zachowań żywieniowych dziewcząt i młodych kobiet

Uważam, że rezultaty badań przedstawione w pracach dotyczących powyższych zagadnień a w szczególności te oceniające zależności między postawami a zachowanymi żywieniowymi młodych Polek mogą być przydatne w projektowaniu efektywnych programów profilaktyki żywieniowo-zdrowotnej.

Należy również podkreślić, że dr inż. Joanna Kowalkowska była recenzentem łącznie 6 artykułów naukowych, głównie w czasopismach z listy JCR (British Journal of Nutrition, Nutrients, Nutrition Journal), których tematyka badawcza dotyczyła aspektów metodycznych oceny żywienia (np. adaptacji i oceny jakości kwestionariuszy FFQ), a także oceny jakości diety i identyfikowania wzorów żywienia różnych grup ludności oraz ich uwarunkowań socjodemograficznych i związku z występowaniem nadwagi i otyłości.

Ocena działalności dydaktycznej

Dr inż. Joanna Kowalkowska legitymuje się sporym dorobkiem dydaktycznym. Dotychczas prowadziła zajęcia z 11 przedmiotów w ramach 6 kierunków studiów, w tym 1) Metodologia oceny sposobu żywienia – kierunki studiów: technologia żywności i żywienie człowieka (Wydział Nauki o Żywności), dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), 2) Podstawy żywienia człowieka – kierunki studiów: technologia żywności i żywienie człowieka (Wydział Nauki o Żywności), bioinżynieria produkcji żywności (Wydział Bioinżynierii Zwierząt), dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), 3) Podstawy dietetyki – kierunki studiów: technologia żywności i żywienie człowieka (Wydział Nauki o Żywności), dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), lekarski (Wydział Lekarski), biologia medyczna (Wydział Biologii), 4) Dietetyka – kierunek

pielęgniarstwo (Szkoła Zdrowia Publicznego), 5) Żywność człowieka – kierunek dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), 6) Zasady i organizacja żywienia zbiorowego – kierunek dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), 7) Edukacja żywieniowa – kierunek dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), 8) Profilaktyka żywieniowa – kierunek dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), 9) Poradnictwo dietetyczne – kierunek dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego), Dietoterapia otyłości – kierunek dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego); Współczesne trendy w dietoterapii – kierunek dietetyka (Szkoła Zdrowia Publicznego)

Habilitantka w latach 2020-2023 była zaangażowana w prowadzenie ćwiczeń w języku angielskim z przedmiotu Basics of Nutrition dla studentów Wydziału Nauki o Żywności, kierunku technologia żywności i żywienie człowieka, specjalności anglojęzycznej Food Engineering. W 2016 i 2017 r. prowadziła kilkudniowe warsztaty w ramach dwóch edycji „Letniej szkoły opracowania danych żywieniowych z FFQ”, której organizatorem była Pani prof. dr hab. Lidia Wądołowska z Wydziału Nauki o Żywności UWM w Olsztynie. Habilitantka jest autorką treści kształcenia oraz koordynatorką dwóch przedmiotów na II stopniu kształcenia: (i) Dietetyka w stanach fizjologicznych na kierunku dietetyka, Szkoła Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UWM w Olsztynie, (ii) Etnodietetyka i etnografia żywieniowa na kierunku technologia żywności i żywienie człowieka, Wydziału Nauki o Żywności. Pod kierunkiem Habilitantki powstało siedem prac licencjackich.

Ocena działalności organizacyjnej oraz związanej z popularyzowaniem nauki

Dr inż. Joanna Kowalkowska aktywnie uczestniczyła w pracach organizacyjnych oraz działaniach popularyzujących naukę, głównie na rzecz macierzystego Uniwersytetu, Wydziału i Katedry. Habilitantka brała udział w realizacji projektu „Budowa, modernizacja i wyposażenie Centrum Gastronomii z Dietetyką i Biooceną Żywności Wydziału Nauki o Żywności Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie” (2012-2015); była opiekunem pracowni edukacji żywieniowej (2013-2015); jest opiekunem pracowni badań densytometrycznych i składu ciała (od 2015 r.), była członkiem Wydziałowej Komisji Oceniającej Nauczycieli Akademickich (2014-2015), była członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Podwyżek (2017-2018), członkiem Zespołu ds. Modyfikacji Programu Studiów kierunku Dietetyka Szkoły Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UWM w Olsztynie dla poziomu studiów I stopnia o profilu praktycznym (2022-2023) jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Żywieniowych (PTNŻ), Oddział Olsztyńsko-Gdański (od 2019 r.) oraz członkiem Topical Advisory Panel w czasopiśmie Nutrients (od 2021 r.). W roku 2022 i 2023 była członkiem Rady Naukowej Narodowego Testu Żywności Polaków, serwis zdrowotny Medonet.

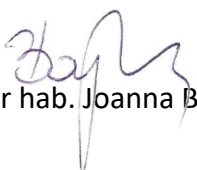
Dr inż. Joanna Kowalkowska ma również osiągnięcia w obszarze popularyzacji nauki. Do Jej najważniejszych osiągnięć w obszarze działalności popularyzującej naukę można zaliczyć przeprowadzenie zajęć edukacyjnych dla młodzieży i osób starszych w ramach ogólnopolskiego projektu „ABC Zdrowego Żywności” realizowanego w latach 2014-2018 (3 edycja). W ramach tego projektu, dla młodzieży realizowano warsztaty edukacyjne z bloku dietetycznego (I edycja projektu), żywieniowo-dietetycznego oraz higieniczno-kulinarne (II edycja projektu) oraz dotyczące oceny zwyczajów żywieniowych i pomiarów antropometrycznych (III edycja projektu), zaś dla osób starszych przeprowadzono zajęcia edukacyjne z bloku dietetycznego (podczas I edycji projektu). W ostatnim czasie uczestniczyła w przeprowadzeniu zajęć pt. „Właściwe żywienie – drogą do zdrowia” dla uczniów Zespołu Szkół nr 3 im. Bogdana Chetmickiego w Rypinie w ramach projektu „Nowe umiejętności uczniów drogą do sukcesu” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (2023). Brała również udział w przeprowadzaniu analizy składu ciała wraz z interpretacją wyników w ramach akcji promocyjnej pt. "Zdrowe

i bezpieczne wakacje” organizowanej przez Warmińsko-Mazurski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia (2023).

Wnioski końcowe

Podsumowując stwierdzam, że po uzyskaniu stopnia doktora nauk rolniczych nastąpił konsekwentny wzrost aktywności naukowej dr inż. Joanny Kowalkowskiej i dzisiaj, w mojej ocenie jest Ona przygotowana do prowadzenia samodzielnej działalności naukowej i prowadzenia własnego zespołu badawczego. Stwierdzam, że całkowity dorobek naukowy dr inż. Joanny Kowalkowskiej, w tym cykl publikacyjny pt. **Ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności i możliwości ich zastosowania do identyfikowania wzorów żywienia** przedstawiony przez Habilitantkę jako osiągnięcie habilitacyjne stanowi wartościowy wkład w rozwój dyscypliny naukowej technologia żywności i żywienia. Dr inż. Joanna Kowalkowska była odpowiedzialna za powstanie większości ocenianych prac naukowych, które realizowała we współpracy z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Tym samym osiągnięcia naukowe Habilitantki spełniają wszystkie kryteria określone w art. 219 z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.). Ponadto biorąc pod uwagę wszystkie inne aspekty działalności zawodowej dr inż. Joanny Kowalkowskiej stwierdzam, że jest ona aktywnym i zaangażowanym pracownikiem naukowym, legitymującym się dużym doświadczeniem w pracy dydaktycznej, ma również znaczące osiągnięcia organizacyjne i w popularyzacji nauki. Mając powyższe na uwadze wnoszę do Rady Naukowej Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu w sprawie nadania dr inż. Joannie Kowalkowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia.

Prof. UPP dr hab. Joanna Bajerska